QORTI CIVILI
PRIM'AWLA
ONOR IMHALLEF ANNA FELICE

Illum 19 ta' Gunju, 2023

Rikors Guramentat Nru: 1084/2019 AF

L-Onorevoli Edwin Vassallo

vs

Kummissjoni Elettorali

u

L-Avukat Generali

Il-Qorti:

Rat ir-rikors tal-attur l-Onorevoli Edwin Vassallo, li permezz tiegħu wara li ġie premess illi:

Edwin Vassallo, ta' 57, Constitution Street, Mosta, bil-karta tal-identità numru 450761(M) kien kandidat mal-Partit Nazzjonalista fuq il-Ħdax-il Distrett għall-Elezzjoni Ġenerali li seħħet fid-9 ta' Marzu 2013.

Fl-istess elezzjoni seħħew mankanzi waqt l-għadd tal-voti fl-Elezzjoni Ġenerali li b'konsegwenza ta' dawn ġew leżi d-drittijiet fondamentali tal-Partit Nazzjonalista bil-konsegwenza wkoll illi Edwin Vassallo, bħala kandidat għall-istess partit ġie mċaħħad mis-siġġu parlamentari tiegħu skond il-formula stabbilita fil-Kap. 354 tal-Liġijiet ta' Malta li għandha bħala għan li tiggarantixxi ir-rappreżentanza stretta proporzjonali fil-Parlament skond Artikolu 52 tal-Kostituzzjoni ta' Malta.

Edwin Vassallo kien kandidat li "*imdendel*" u "*next in line*" bl-aktar numri ta' voti li jiġi hekk elett bil-mekkaniżmu korrettorju li tipprovdi il-Kostituzzjoni, iżda li ġie hekk imċaħħad minħabba l-istess mankanzi tal-Kummissjoni Elettorali.

Fis-sentenza tagħha tas-26 ta' Mejju 2015, il-Qorti Ċivili, Prim Awla (Sede Kostituzzjoniali), fl-ismijiet *Partit Nazzjonalista et vs Kummissjoni Elettorali et (26/2013 LSO)* ikkunsidrat li "***<u>wara li inħadmet il-formula, Edwin Vassallo ġie eskluż mill-Parlament inġustament</u>***."

Oltre dan il-Qorti kompliet tgħid illi; "***ma kienx hemm supervizjoni xierqa u responsabbli mill-Kummissjoni Elettorali kif iridu l-Kostituzzjoni, Ligi Elettorali u l-Konvenzjoni****. Sussegwentement kien b'decizjoni tal-istess Kummissjoni li dawn il-voti 'intremew' billi tpoggew fil-limbu tal-voti mhux trasferibbli. Dan l-agir imur kontra l-ispirtu stess tal-Kostituzzjoni, tal-ligi elettorali taghna, u tal- Konvenzjoni, u baqa' ma giex rettifikat*."

Il-Qorti qalet ukoll "***li r-responsabbilità aħħarija taqa' fuq spallejn il-Kummissjoni Elettorali, u fuq l-Istat, biex jiġi zgurat rizultat li jirrispekkja r-rieda tal-poplu fil-limiti tal-Konvenzjoni. Ir-responsabbilità fl-aħħar mill-aħħar hija tal-Istat tramite l-Kummissjoni u ddecizjoni aħħarija hi tal-Kummissjoni Elettorali.***"

Dan kollu ġie konfermat mill-Qorti Kostituzzjonali fis-sentenza tagħha tal-25 ta' Novembru 2016, fejn ikkonfermat l-ewwel, r-raba' u l-ħames talba tal-kawza, u li b'konsegwenza tal-istess mankanzi tal-Kummissjoni Elettorali u tal-iStat ir-rikorrent Edwin Vassallo sofra preġudizzju serju ta' rappreżentanza parlamenatri.

Il-Qorti Kostituzzjonali, fid-deċiżjoni tagħha qalet (para. 65/66);

"***Fil-kaz tal-ħamsin (50) vot ta' Claudette Buttigieg, izda, ma sar ebda tqassim ta' voti minn tagħha għax ma qabzitx il-kwota u, meta nstab l-izball, ma kinitx għadha giet eliminata u ebda vot tagħha ma kien intiret. Għalhekk ma kien jibdel xejn mir-rizultat ta' kull għadd preċedenti li kieku dawk il-ħamsin (50) vot, flok tqiesu mhux trasferibbli, ingħataw lura lilha; kien jinbidel biss irriżultat tal-ħmistax-il għadd – li sa dak ilwaqt kien għadu ma ngħalaqx – billi tiġi eletta hi flok il-kandidat li gie elett minn dak id distrett.***

Għalhekk ma kien hemm ebda raġuni loġikament valida għala l-iżball ma ssewwiex meta nstab."

B'konsegwenza ta' dawn il-mankanzi li dwarhom huma responsabbli unikament il-Kummissjoni Elettorali f'isem l-iStat, Edwin Vassallo ġie mċaħħad mill-ħatra tiegħu parlamentari għal iktar minn tlett snin, u ċioè mis-6 ta' April 2013 sal-25 ta' Novembru 2016.

B'konsegwenza ta' dawn il-mankanzi, ir-rikorrent sofra ukoll preġudizzju serju u danni billi ġie imcaħħad inġustament milli jipparteċipa bħala deputat elett kif ukoll ġie mċaħħad minn dik

l-onorarja stabbilita għal membri parlamentari dovuta lilu u dan għal perjodu mis-6 ta' April 2013 sal-25 ta' Novembru 2016.

Għalhekk, dawn il-mankanzi kif konfermati mill-Qorti Kostituzzjoniali fil-kawża *Partit Nazzjonalista et vs Kummissjoni Elettorali et (26/2013)* deċiża fil-25 ta' Novembru 2016 ħolqu danni fil-kontront tar-rikorrent Edwin Vassallo, rappreżentanti onorarja mhux imħallsa lilu, liema mankanzi eskludew inġustament lilu mill-Parlament għal tlett snin u seba' xhur, oltra danni oħra li sofra l-istess binnuqqasijiet tal-istess intimati.

Intalbet din il-Qorti sabiex:

1. Tiddikjara u tiddeċiedi li Edwin Vassallo sofra danni minħabba l-istess mankanzi tal-Kummissjoni Elettortali li r-responsabbilità aħħarija taqa' fuq spallejha kif dikjarat mill-Qorti Kostituzzjonali.

2. Tillikwida d-danni hekk subiti mill-istess attur minħabba il-mankanzi tal-Kummissjoni Elettorali.

3. Tordna lill-Kumissjoni Elettorali tħallas id-danni hekk likwidati.

Bl-ispejjez kollha u b'imgħaxijiet kontra l-intimati li minn issa huma inġuni in subizzjoni.

Rat ir-risposta maħlufa tal-Avukat Ġenerali, illum l-Avukat tal-Istat, li permezz tagħha eċċepixxa illi:

In linea preliminari, l-funzjoni relattiva ghall-ghadd tal-voti f'elezzjoni generali ma taqax fil-mansjoni tal-esponenti u lanqas ma hemm ness kawzali bejn il-mankanzi li ghalihom jirreferi rrikorrenti u l-esponenti u ghalhekk l-esponenti ghandu jigi dikjarat bhala li mhux il-legittimu kontradittur f'dina l-kawza u jigi liberat mill-osservanza tal-gudizzju u mit-talbiet.

In linea preliminari wkoll, in kwantu l-azzjoni attrici hija azzjoni ta' rizarciment ta' danni l-azzjoni in konfront tal-esponent hija

preskritta bit-trapass ta' sentejn fit-termini tal-Artikolu 2153 tal-Kodici Civili (Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta).

Fil-mertu u minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-ebda responsabbilità ma hi imputabbli fil-konfront tal-esponent ghall-mankanzi allegati mertu ta' dina l-kawza u ghalhekk it-talbiet attrici huma bla bazi guridika u fattwali.

Rigward l-allegazzjoni li r-rikorrenti gie mcahhad milli jigi elett minhabba mankanzi tal-Kummissjoni Elettorali, li huwa ma jirrispondix ghal din l-allegazzjoni.

Rigward l-allegazzjoni li bhala konsegwenza ghal tali allegati mankanzi r-rikorrenti sofra danni fil-forma ta' onorarja tal-membri parlamentari ghall-perjodu 6 ta' April 2013 sal-25 ta' Novembru 2016, l-esponenti jissottometti li gialadarba l-esponenti ma kien responsabbli ghal ebda mankanza allegata, l-esponenti ma jirrispondi ghal ebda allegati danni sofferti. Illi in oltre, fis-sentenza taghha fl-ismijiet Partit Nazzjonalista et vs Kummissjoni Elettorali et (rikors kostituzzjonali numru 26/2013) deciza fil-25 ta' Novembru 2016, il-Qorti Kostituzzjonali digà tat ir-rimedju taghha sabiex tigi rimedjata l-vjolazzjoni ravvizata minnha fl-ghadd tal-voti tal-elezzjoni generali li saret fis-sena 2013.

Fi kwalunkwe kaz, huwa manifest illi kull allegat danni sofferti mir-rikorrenti certament ma kienux il-konsegwenza ta' xi nuqqas da parti tal-esponenti u b'konsegwenza l-esponenti ma jistax jigi misjub responsabbli ghall-hlas ta' danni naxxenti minn allegati mankanzi fl-ghadd tal-voti fl-elezzjoni generali tal-2013 li allegatament soffra r-rikorrenti.

Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Bl-ispejjez.

Rat ir-risposta maħlufa tal-Kummissjoni Elettorali li permezz tagħha eċċepiet illi:

Il-fatti dikjarati fl-ewwel paragrafu attrici ma humiex kontestati.

Fir-rigward tal-paragrafi l-ohra l-kontenut s-sentenzi tal-Qrati taghna ma huwiex kontestat izda huwa kontesta l-inferenzi u supposizzjonijiet li qed isiru da parti tal-atturi huma kontestati u ghandhom jigu ppruvati skond il-ligi.

L-esponenti tirrileva li l-process elettorali gie mmexxi mill-Kummissjoni Elettorali korrettement u onestament u jekk saru xi zbalji f'dan il-process il-kandidat kellu ghad-disposizzjoni tieghu l-mekkanismi necessarji biex jiehu sodisfazzjon fil-hin approprjat.

In-nuqqas ta' elezzjoni ta' kandidat ma ggib maghha l-ebda responsabbilità ghad-danni fil-kummissjoni elettorali.

It-talbiet attrici huma infondati fil-fatt u fid-dritt.

Fit-tieni lok in kwantu l-pretenzjoni hija ghal hlas ta' danni, il-preskrizzjoni ta' sentejn a tenur tal-Art. 2153 tal-Kap. 16.

Fit-tielet lok in-nuqqas ta' interess guridiku billi permezz tas-sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali tal-25 ta' Novembru 2016 citata minnu stess gie dikjarat u konfermat li kien biss il-Partit Nazzjonalista li kellha interess guridiku li tressaq dik il-kawza u mhux ukoll id-Deputati Individwali (ara para 1215.i tal-istess sentenza).

Fir-raba' lok u bla pregudizzju ghal premess jirrizulta li l-Kummissjoni Elettorali agixxiet strettament skond il-ligijiet applikabbli.

Fil-hames lok u bla pregudizzju ghal premess in-nuqqas ta' elezzjoni ta' kandidat ma ggibx maghha l-ebda responsabbilità ghad-danni fil-kummissjoni elettorali.

Fis-sitt lok u bla pregudizzju ghal premess ir-rikorrenti ma sofra l-ebda dannu kif minnhu pretiz u ghandu jgib prova tal-istess.

Semgħet ix-xhieda prodotti.

Rat li b'sentenza preliminari tat-22 ta' Ġunju 2021, il-Qorti waqt illi laqgħet l-ewwel eċċezzjoni preliminari sollevata mill-intimat Avukat tal-Istat u lliberatu mill-osservanza tal-ġudizzju, ċaħdet l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni sollevata mill-intimati u għaldaqstant ordnat il-prosegwiment tal-kawża.

Semgħet ix-xhieda.

Rat l-atti kollha tal-kawża.

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet finali.

Rat illi l-kawża tħalliet għal-lum għas-sentenza.

Ikkunsidrat illi permezz ta' dawn il-proċeduri l-attur qiegħed jitlob lill-Qorti ssib illi huwa sofra danni minħabba n-nuqqasijiet tal-Kummissjoni Elettorali u għaldaqstant, tillikwida dawk id-danni u tordna lill-Kummissjoni intimata tħallsu d-danni hekk likwidati.

Mill-provi prodotti jirriżulta li l-attur kien kandidat mal-Partit Nazzjonalista fuq il-ħdax-il distrett għall-elezzjoni ġenerali li seħħet fid-9 ta' Marzu 2013. Mhux kontestat illi waqt il-proċess tal-għadd tal-voti saru xi żbalji bil-konsegwenza li ġew eletti f'isem dak il-partit żewġ kandidati inqas milli kellhom jiġu eletti kieku ma seħħewx dawk l-iżbalji.

Il-Partit Nazzjonalista flimkien mal-kandidati Onor. Claudette Buttigieg u Onor. Frederick Azzopardi ipproċedew kontra l-Kummissjoni Elettorali permezz ta' rikors kostituzzjonali fejn talbu lill-Prim Awla tal-Qorti Ċivili fis-sede kostituzzjonali tagħha sabiex:

i. Issib ksur tad-drittijiet tagħhom kif sanċiti permezz tal-artikolu 3 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea;

ii. Issib illi dawn il-mankanzi fil-proċess elettorali wasslu sabiex taw riżultat skorrett fuq ir-rappreżentanza proporzjonali skont ix-xewqa tal-elettorat peress illi d-

distakk bejn in-numru ta' deputati mill-partit fil-Gvern u l-partit fl-Opposizzjoni huwa żbaljat;

iii. Tordna sabiex jiġu indirizzati dawn l-iżbalji u dan billi fost rimedji oħra tordna li d-distakk ta' siġġijiet bejn il-Gvern u l-Opposizzjoni fil-Parlament jinżel minn disa' għal seba';

iv. Tagħti dawk ir-rimedji ulterjuri li jidhrilha xierqa u opportuni.

F'dawk il-proċeduri kienu ssejħu fil-kawża għad ta' persuni oħra inkluż l-Avukat tal-Istat u l-attur f'dawn il-proċeduri.

Permezz ta' deċiżjoni tas-26 ta' Mejju 2016, il-Prim Awla tal-Qorti Ċivili fis-sede kostituzzjonali tagħha:

i. Iddikjarat li l-mankanza fil-proċess elettorali fuq it-tmien distrett hija leżiva tal-artikolu 3 tal-Ewwel Protokoll għall-Konvenzjoni Ewropea kif inkorporata f'Kapitolu 319 tal-Liġijiet ta' Malta;

ii. Iddikjarat fil-konfront tal-Partit Nazzjonalista biss li l-mankanza fil-proċess elettorali fuq it-tlettax-il distrett hija leżiva tal-artikolu 3 tal-Ewwel Protokoll għall-Konvenzjoni Ewropea kif inkorporata f'Kapitolu 319 tal-Liġijiet ta Malta;

iii. Iddikjarat li l-mankanzi fuq premessi wasslu sabiex ċaħħdu lill-Partit Nazzjonalista milli jkollu lil Claudette Buttigieg bħala kandidata eletta bil-kwota skont ir-rieda tal-votanti u dan bi ksur tal-artikolu 3 tal-Ewwel Protokoll għall-Konvenzjoni Ewropea kif inkorporata f'Kapitolu 319 tal-Liġijiet ta' Malta;

iv. Iddikjarat li l-mankanzi fuq premessi wasslu sabiex taw riżultat skorrett fuq ir-rappreżentanza proporzjonali skont ix-xewqa tal-elettur b'tali mod li effettwaw l-implimentazzjoni tal-artikolu 52 tal-Kostituzzjoni u b'hekk id-distakk bejn in-numru tad-deputati mal-partit fil-Gvern u dawk mal-partit fl-Opposizzjoni huwa żbaljat, u kellu

jkun ta’ 38 deputat għall-Partit Laburista u 31 deputat għall-Partit Nazzjonalista u dan bi ksur tal-artikolu 3 tal-Ewwel Protokoll għall-Konvenzjoni Ewropea kif inkorporata f’Kapitolu 319 tal-Liġijiet ta’ Malta;

v. Tat rimedju għal dak il-ksur konsistenti fl-ordni diretta lejn il-Kummissjoni intimata sabiex tiddikjara bħala eletti biex jimlew żewġ postijiet addizzjonali żewġ kandidati tal-Partit Nazzjonalista li ġew akkreditati mill-Kummissjoni Elettorali bl-ogħla, jew bin-numru ta’ voti li jmiss l-aktar għoli mingħajr ma jkunu ġew eletti, irrispettivament mid-distrett minn fejn inkiseb dan l-ogħla numru ta’ voti jew ta’ voti li jmiss l-aktar għoli, a tenur tal-artikolu 52(1) tal-Kostituzzjoni ta’ Malta, fi żmien xahar minn dakinhar tas-sentenza;

vi. Fir-rigward tal-Onor. Claudette Buttigieg, il-Qorti ddikjarat li l-mankanzi surriferiti fit-tmien distrett wasslu sabiex ġiet imċaħħda mid-dritt tagħha li tiġi eletta bil-kwota skont irrieda tal-votanti. Ordnat ukoll lill-Kummissjoni Elettorali sabiex tagħmel dawk ir-regolamenti meħtieġa li eċċezzjonalment jipprevedu li jerġgħu jinfetħu l-għadd ta’ voti li ġà ngħalqu.

Permezz ta’ deċiżjoni tal-25 ta’ Novembru 2016, il-Qorti Kostituzzjonali:

i. Iddikjarat li l-atturi deputati Nazzjonalisti m’għandhomx interess ġuridiku fl-azzjoni;

ii. Ħassret is-sentenza tal-ewwel Qorti fejn laqgħet it-tieni talba u iddikjarat illi ‘*l-mankanza fil-proċess elettorali fuq it-tlettax-il distrett hija leżiva tal-artikolu 3 tal-Ewwel Protokoll għall-Konvenzjoni Ewropea*’ u ddikjarat, minflok, li l-proċess elettorali fit-tlettax-il distrett ma wassalx għal ksur tal-artikolu 3 tal-Ewwel Protokoll;

iii. Ħassret is-sentenza tal-ewwel Qorti fejn laqgħet is-sitt talba billi iddikjarat ‘*fir-rigward tal-Onorevoli Claudette*

Buttigieg … li l-mankanzi … fit-tmien distrett wasslu sabiex ġiet imċaħħda mid-dritt tagħha li tiġi eletta bil-kwota skont ir-rieda tal-votanti' u billi ordnat *'lill-Kummissjoni Elettorali sabiex tagħmel dawk ir-regolamenti meħtieġa li eċċezzjonalment jipprevedu li jerġgħu jinfetħu l-għadd ta' voti li ġà ngħalqu'*;

iv. Ikkonfermatha fil-bqija b'dan iżda illi ordnat li ż-żmien mogħti mill-ewwel Qorti meta laqgħet il-ħames talba jibda għaddej minn dakinhar tas-sentenza u b'dan ukoll illi ż-żieda ta' żewġ siġġijiet fil-Parlament tkun bla ħsara għall-validità ta' dak kollu li sar mill-Parlament sa dakinhar tas-sentenza.

Mhux kontestat illi li kieku l-Onor. Claudette Buttigieg ġiet eletta fuq it-tmien distrett minflok ġiet eliminata minħabba żball fl-għadd tal-voti, kien jibbenifika l-attur mir-raba' siġġu miżjud bit-tħaddim tal-artikolu 52 tal-Kostituzzjoni. Minflok, l-attur ġie elett fil-Parlament wara d-deċiżjoni tal-Qorti Kostituzzjonali tas-26 ta' Novembru 2016. Konsegwenza ta' dan l-iżball l-attur ġie ppreġudikat senjatament billi għall-perijodu kollu bejn is-6 t'April 2013 u l-25 ta' Novembru 2016 huwa ġie mċaħħad minn dawk il-benefiċċji spettanti lill-membri parlamentari. Jidher illi l-pretensjoni tal-attur għad-danni tikkonċentra fuq il-ħlas tal-onorarja.

Mill-provi in atti jirriżulta illi il-pakkett finanzjarju spettanti lill-membri tal-parlament jikkonsistu f'dan illi ġej:

i. Il-ħlas tal-onorarja ammontanti għal 50% tas-salarju fi skala 1 tas-Servizz pubbliku;

ii. 100 *envelope* għal posta lokali fil-ġimgħa (dawn jingħataw fuq talba tal-membru parlamentari mhux awtomatikament);

iii. Rifużjoni tal-kontijiet ta' servizz ta' telefonija fissa li jiġu preżentati mill-Membru (diment li mhux jirċievi rifużjoni minn sorsi oħra);

iv. Rifużjoni sa massimu ta’ €30 fix-xahar tal-kontijiet ta’ servizz ta’ internet li jiġu preżentanti mill-membru (diment li mhux jirċievi rifużjoni minn sorsi oħra).

Minn skaletta li tinsab esebita in atti, bejn is-6 ta’ April 2012 u l-25 ta’ Novembru 2016, Membru Parlamentari kien intitolat għas-segwenti:

Sena	Perjodu	Skala1 (€)	50% ta’ Skala 1 (€)	Rata kuljum (€)	Ġranet	Ammont (€)
2013	Mis-6 t’April sal-31 ta’ Diċembru 2013	40,221.00	20,110.50	55.10	270	14,877.00
2014	Sena sħiħa	41,209.00	20,604.50	56.45	365	20,604.25
2015	Sena sħiħa	42,290.00	21,145.00	57.93	365	21,144.45
2016	Mill-1 ta’ Novembru sal-25 ta’ Novembru 2016	43,371.00	21,685.50	59.25	330	19,552.50
	Total					**€76,178.20**

Ġie eċċepit mill-Kummissjoni Elettorali illi l-attur m’għandux l-interess ġuridiku sabiex jistitwixxi l-proċeduri ta’ llum.

In tema ta’ dritt, il-ġurisprudenza dwar it-tematika tal-interess ġuridiku hija waħda estensiva u ormai kristallizzata. Il-Qorti ser tagħmel referenza għas-sentenza fl-ismijiet Mr Bookmaker.com Ltd. v. Stichting De Nationale Sporttotalisator, entità estera, deċiża minn din il-Qorti diversament preseduta fis-17 ta’ Mejju 2011 liema sentenza, wara li għamlet ampja referenza għall-każistika ta’ dawn il-Qrati, issintetizzat dawk illi huma l-elementi bażilari tal-interess ġuridiku ta’ parti f’kawża. Jingħad hekk:

"- irid ikun attwali [jezisti fil-mument li tigi proposta l-azzjoni riferibbilment ghal ksur ta' jedd u jibqa' jezisti fil-kors kollu tal-kawza]

- irid ikun dirett

- irid ikun legittimu [konformi ghal dritt ta' l-attur, u mhux biss interess]

- irid ikun guridiku [interess li jadixxi l-Qorti biex jottjeni dak li jitlob]

- l-azzjoni trid tkun kapaci li twassal lill-attur ghall-otteniment ta' vantagg u utilità

- ghandu jiskaturixxi minn vjolazzjoni jew theddida ta' vjolazzjoni ta' xi dritt li jappartjeni lill-attur

- il-kawza li jipproponi tkun tista' tipproducilu rizultat utli jew vantaggjuz ghalih.

- Irid jigi stabbilit in-ness guridiku bejn l-agir abbusiv u illegali allegatament kommess mill-konvenut u d-danni jew almenu l-pregudizzju allegatament subit mill-attur konsegwenzjali ghal tali agir

- Ma jistax ikun ipotetiku, ghalkemm jista' jirreferi ghal jedd morali jew suggettiv."

L-interess ġuridiku huwa l-bażi tal-azzjoni u għalhekk jassumi importanza massima u determinanti għat-tkomplija ta' kawża għaliex huwa proprju dak l-interess li jirradika fl-applikant id-dritt għal-azzjoni legali.

Il-Qorti ssib illi fil-każ ta' llum l-attur għandu kull interess li jistitwixxi dawn il-proċeduri. Il-mertu tal-kawża deċiża mill-Qorti Kostituzzjonali fil-25 ta' Novembru 2016 ma kienx it-tort direttament subit mill-attur iżda l-fatt li l-Partit Nazzjonalista ġie privat minn żewġ siġġijiet addizjonali fil-parlament. Il-kawża ta' llum tittratta speċifikament id-danni li ġarrab l-attur

personalment għaliex ma ġiex elett kawża ta' żball. Għalhekk, altru milli l-attur għandu l-interess ġuridiku meħtieġ bil-liġi.

Fil-mertu, il-kwistjoni odjerna titnissel minn danni akwiljani. Il-kriterji għal din ix-xorta t'azzjoni jitnisslu mil-liġi stess. L-Artikolu 1031 tal-Kap. 16 jistabbilixxi illi "*kull wiehed iwiegeb ghall-hsara li tigri bi htija tieghu*"[1]. L-Artikolu 1032(1) tal-Kap 16 imbgħad jistabbilixxi illi huwa fi htija kull min jonqos milli juża l-prudenza, l-għaqal u d-diliġenza ta' missier tajjeb tal-familja. Imbagħad, l-artikolu 1033 jipprovdi li kull min "*bil-hsieb jew minghajr hsieb li jaghmel deni, ghax ikun irid jew b'nuqqas ta' diligenza, ta' prudenza jew ta' hsieb, jaghmel jew jonqos li jaghmel xi haga li biha jikser xi dmir impost mil-ligi*" huwa obbligat li jirriżarċixxi d-danni[2]. Il-frażi "*dmir impost mil-ligi*" għandha tinftiehem bħala li tirreferi għal kull tip ta' ksur ta' xi liġi jew dover li l-liġi timponi fuq persuna f'ċirkostanzi speċifiċi. Dan l-obbligu huwa bbazat fuq il-massima legali *qui non facit quod facere debet videtur facere adversus ae quae non fecit*[3].

Huwa fatt illi żbalji fl-għadd tal-voti wasslu sabiex il-Partit Nazzjonalista jiġi mċaħħad minn żewġ siġġijiet għall-perijodu kollu sakemm il-Qorti Kostituzzjonali ippronunzjat is-sentenza tagħha fis-sena 2016. Huwa daqstant ieħor fatt illi l-iżball fl-għadd tal-voti ikkawża preġudizzju lill-attur odjern li ġie mċaħħad minn siġġu fil-parlament. Dan in-nuqqas irriżulta f'telf finanzjarju għall-attur liema telf qiegħed jiġi kwantifikat fis-somma ta' €76,178.20.

Eżaminati ċ-ċirkostanzi kollha ta' dan il-każ u l-provi kif jirriżultaw mill-atti, din il-Qorti m'għandhiex dubji għar-rigward tal-fatt li l-attur ġarrab danni konsiderevoli u li għalhekk jistħoqqlu jiġi kumpensat. Il-Qorti qiegħda għalhekk, u in vista tal-fatt li l-ammont mitlub mill-attur ma ġiex kontestat, tillikwida

---

[1] Ara: **Michael D'Amato noe vs Filopmena Spiteri et**, Qorti Civili Prim'Awla, 3 ta' Ottubru 2003

[2] Ara: **Mosè Tabone vs Avv. Dr. Joseph Ferdinand Cassar Galea**, P.A. 23 ta' Lulju 1958; **George Thomas Davison vs Joseph Azzopardi noe**, Appell Kummercjali, 2 ta' Marzu 1962; **Alexander Eminyan noe vs Caroline Grech et**, P.A., 3 ta' Ottubru 2003.

[3] **Emanuel Zammit noe et vs Charles Polidano noe et**, Qorti Civili, Prim'Awla, 27 ta' Mejju 2010

danni fis-somma ta' €76,178.20 bl-imgħax legali sad-data tal-pagament effettiv.

Għalhekk u ghal dawn ir-ragunijiet, din il-Qorti qegħda taqta' u tiddeċiedi din il-kawża billi waqt illi tiċħad l-eċċezzjonijiet tal-intimata Kummissjoni Elettorali,

1. Tilqa' t-talbiet kif dedotti u tillikwida danni fis-somma ta' sitta u sebghin elf, mija u tmienja u sebghin Ewro u ghoxrin centezmu (€76,178.20).

2. Tordna lill-Kummissjoni Elettorali tħallas lill-attur l-ammont likwidat inkluż l-imgħax legali sad-data tal-pagament effettiv.

L-ispejjeż ta' din il-kawża għandhom jitħallsu mill-Kummissjoni Elettorali.

IMHALLEF

DEP/REG